

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 84/5/ЕИО

от 30 декември 1983 година

**относно сближаването на законодателствата на държавите-членки, свързани със
застраховките гражданска отговорност при използването на
моторни превозни средства (МПС)**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност и по-специално член 100 от него,

като взе предвид предложението на Комисията¹,

като взе предвид становището на Европейския парламент²,

като взе предвид становището на Икономическия и Социалния комитет³,

като има предвид, че с Директива на Съвета 72/166/ЕИО⁴, изменена и допълнена с Директива 72/430/ЕИО⁵, Съветът сближи законодателствата на държавите-членки, свързани със застраховките гражданска отговорност при използването на моторни превозни средства и с прилагането на задължението за застраховане за такава отговорност;

като има предвид, че член 3 от Директива 72/166/ЕИО изисква всяка държава-членка да предприеме всички подходящи мерки, за да гарантира, че гражданската отговорност при използването на моторни превозни средства на нейна територия е покрита със застраховка; като има предвид, че степента на покритие на тази отговорност и условията и правилата на застрахователното покритие се определят на базата на тези мерки;

като има предвид, обаче, че продължават да съществуват основни различия между законодателствата на различните държави-членки относно степента на това задължение за застрахователно покритие; като има предвид, че тези различия имат пряк ефект върху установяването и функционирането на общия пазар;

като има предвид, по-специално, че разширяването на задължението за застрахователно покритие, така че да включва отговорността, понасяна за увреждане на имущество, е оправдано;

като има предвид, че сумите, за които е задължителна застраховката, трябва при всяко събитие да гарантират на пострадалите адекватно обезщетение, независимо от това в коя държава-членка се е случило произшествието;

¹ ОВ № С 214, 21.08.1980 г., стр. 9 и ОВ № С 78, 30.03.1982 г., стр. 17

² ОВ № С 287, 09.11.1981 г., стр. 44

³ ОВ № С 138, 09.06.1981 г., стр. 15

⁴ ОВ № L 103, 02.05.1972 г., стр. 2

⁵ ОВ № L 291, 28.12.1972 г., стр. 162

като има предвид, че е необходимо да се създаде разпоредба за орган, който да гарантира, че пострадалият няма да остане без обезщетение, когато превозното средство, което е причинило произшествието не е застраховано или не е идентифицирано; като има предвид, че е важно, без да се изменят и допълват разпоредбите, прилагани от държавите-членки по отношение на субсидиарното или не субсидиарното естество на обезщетението, изплатено от този орган и по отношение на правилата, приложими с оглед на суброгацията, да се предвиди, че пострадалият при такова едно произшествие ще може да предяви претенциите си директно пред този орган, като първо място за контакт; като има предвид, обаче, че на държавите-членки трябва да се даде възможност да прилагат определени ограничени изключения по отношение изплащането на обезщетението от този орган и да предвидят, че обезщетение за увреждане на имущество, причинено от неидентифицирано моторно превозно средство, може да бъде ограничено или изключено с оглед на опасността от измама;

като има предвид, че е в интерес на пострадалите последици от определени клаузи за изключение да бъдат ограничени до взаимоотношенията между застрахователя и лицето, отговорно за произшествието; като има предвид, обаче, че в случая на откраднати или взети чрез насилие моторни превозни средства, държавите-членки могат да уточнят, че обезщетението ще бъде изплатено от упоменатия по-горе орган;

като има предвид, че, за да се намали финансовото бреме на този орган, държавите-членки могат да създадат разпоредба за прилагането на определени превишения, когато органът изплати обезщетение за вреди върху имущество, причинени от не застраховани моторни превозни средства или, при необходимост, откраднати или отнети чрез насилие моторни превозни средства;

като има предвид, че на членовете на семейството на застрахованото лице, водача на МПС или което и да било друго отговорно лице, трябва да бъде предоставена закрила, съпоставима с тази на други трети страни, при всяко събитие по отношение на личните им вреди;

като има предвид, че премахването на проверките за застраховки става при условие, че националното застрахователно бюро на приемащата страна предостави гаранция за обезщетяване на вреди, причинени от моторни превозни средства, които по принцип се намират в друга държава-членка; като има предвид, че най-удобният критерий за определяне дали едно моторно превозно средство по принцип се намира в дадена държава-членка е притежаването на регистрационен номер от тази държава; като има предвид, че първото тире на член 1, параграф 4 на Директива 72/166/ЕИО трябва, следователно, да бъде изменено и допълнено за тази цел;

като има предвид, че с оглед на ситуацията в определени държави-членки в началото по отношение на минималните суми, от една страна и покритието и излишъците, приложими от упоменатия по-горе орган за увреждане на имущество, от друга страна, трябва да се създаде разпоредба за преходни мерки относно постепенното въвеждане в тези държави-членки на разпоредбите на настоящата директива за минималните суми и обезщетенията за увреждане на имущество от този орган,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

1. Застраховката, посочена в член 3, параграф 1 на Директива 72/166/ЕИО покрива задължително както вреди върху имущество, така и телесни повреди на лица.

2. Без да се засягат каквито и да било по-високи гаранции, които държавите-членки могат да определят, всяка държава-членка изисква сумите, за които такава застраховка е задължителна, да бъдат поне:

- в случая на телесни повреди, 350 000 ЕКЮ, когато пострадалият е само един; когато е замесена повече от един пострадал в рамките на един спор, тази сума се умножава по броя на пострадалите,

- в случая на увреждане на имущество, 100 000 ЕКЮ за спор, независимо от броя на пострадалите.

Държавите-членки могат, вместо посочените по-горе минимални суми, да предвидят минимална сума от 500 000 ЕКЮ за телесни повреди, когато е замесена повече от един пострадал в рамките на един спор или, в случая на телесни повреди и увреждане на имущество, минимална обща сума от 600 000 ЕКЮ за спор, независимо от броя на пострадалите или от естеството на вредите.

3. За целите на настоящата директива, "ЕКЮ" означава счетоводната единица, както е определена в член 1 на Регламент (ЕИО) № 3180/78⁶. Обменната стойност в национална валута, която трябва да бъде приета за последователни периоди от по четири години, от 1 януари на първата година на всеки период, е тази, която е получена през последния ден на предходния месец септември, за който обменните стойности в ЕКЮ са на разположение във всички валути на Общността. Първият такъв период започва на 1 януари 1984 г.

4. Всяка държава-членка създава или оправомощава свой орган със задачата да предоставя обезщетения, поне до границите на застрахователното задължение за увреждане на имущество или телесни повреди, причинени от неидентифицирано моторно превозно средство или моторно превозно средство, за което застрахователното задължение, предвидено в параграф 1, не е било удовлетворено. Тази разпоредба не накърнява правото на държавите-членки да разглеждат обезщетението от този орган като субсидиарно или не субсидиарно и правото да създадат разпоредба за уреждането на спорове между този орган и лицето или лицата, отговорни за произшествието и другите застрахователи или социалноосигурителни органи, от които се изисква да обезщетят пострадалия с оглед на същото произшествие.

Пострадалият може, във всеки случай, да предяви претенциите си директно пред органа, който на основата на информацията, предоставена по негово искане от пострадалия, е длъжен да му даде мотивиран отговор относно изплащането на обезщетение.

Държавите-членки, обаче, могат да изключат изплащането на обезщетение от този орган с оглед на лица, които доброволно са се качили на моторното превозно средство, което е

⁶ ОВ № L 379, 30.12.1978 г., стр. 1

причинило вредите или телесните повреди, когато органът е в състояние да докаже, че те са знаели, че не е било застраховано.

Държавите-членки могат да ограничат или изключат изплащането на обезщетение от този орган в случая на увреждане на имущество от неидентифицирано моторно превозно средство.

Те могат също така да позволят, в случая на увреждане на имущество, причинено от не застраховано моторно превозно средство, превизиение от не повече от 500 ЕКЮ, за което пострадалият може да е отговорен.

Освен това, всяка държава-членка прилага собствените си закони, подзакони и административни разпоредби за изплащане на обезщетение от този орган, без това да накрънява никоя друга практика, която е по-благоприятна за пострадалия.

Член 2

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки за да гарантира, че всяка законова разпоредба или всяка договорна клауза, съдържаща се в застрахователната полица, издадена в съответствие с член 3, параграф 1 на Директива 72/166/ЕИО, която изключва от застраховка използването или управлението на моторно превозно средство от:

- лица, които нямат изрично или мълчаливо разрешение за това, или
- лица, които нямат свидетелство за управление на МПС, даващо им възможност да управляват съответното моторно превозно средство, или
- лица, които нарушават законовите технически изисквания, отнасящи се до състоянието и безопасността на съответното моторно превозно средство,

се счита, за целите на член 3, параграф 1 на Директива 72/166/ЕИО, за нищожна по отношение на спорове на трети страни, които са пострадали при произшествие.

Разпоредбата или клаузата, обаче, упоменатата в първото тире, може да бъде задействана срещу лица, които доброволно са се качили в моторното превозно средство, което е причинило имуществената вреда или телесната повреда, когато застрахователят успее да докаже, че те са знаели, че моторното превозно средство е било откраднато.

Държавите-членки имат избор – в случая на произшествия, настъпили на тяхна територия – да не прилагат разпоредбата на първата алинея, ако и доколкото пострадалият може да получи обезщетение за претърпяната вреда от социалноосигурителен орган.

2. В случая на откраднати или взети чрез насилие моторни превозни средства, държавите-членки могат да уточнят, че посоченият в член 1, параграф 4 орган ще изплати обезщетението вместо застрахователя при условията, определени в параграф 1 на настоящия член; когато моторното превозно средство по принцип се намира в друга държава-членка, този орган не може да предяви претенции срещу никакъв орган в тази държава-членка.

Държавите-членки, които, в случая на откраднати или взети чрез насилие моторни превозни средства, предвиждат че посоченият в член 1, параграф 4 орган изплаща обезщетението,

могат да фиксират превишение от не повече от 250 ЕКЮ за имуществените вреди, за които може да е отговорен пострадалият.

Член 3

Членовете на семейството на застрахованото лице, водача на МПС или което и да е друго лице, което е отговорно съгласно гражданското законодателство в случая на произшествие, и чиято отговорност е покрита от застраховката, посочена в член 1, параграф 1, не са изключени от застраховка за телесни повреди по силата на тези отношения.

Член 4

Първото тире на член 1, параграф 4 на Директива 72/166/ЕИО се заменя със следния текст:

“- територията на държавата, чиито регистрационни номера притежава моторното превозно средство, или”.

Член 5

1. Държавите-членки измененият и допълват националните си разпоредби за да приведат законодателството си в съответствие с настоящата директива не по-късно от 31 декември 1987 г. Те незабавно уведомяват Комисията за това.

2. Така изменените и допълнени разпоредби започват да се прилагат не по-късно от 31 декември 1988 г.

3. Независимо от параграф 2:

а) Република Гърция разполага с период до 31 декември 1995 г., през който да увеличи гаранциите до нивата, предвидени в член 1, параграф 2. Ако се възползва от този избор, гаранциите трябва да достигнат, по отношение на сумите, определени в настоящия член:

- над 16% не по-късно от 31 декември 1988 г.,

- 31% не по-късно от 31 декември 1992 г.;

б) другите държави-членки разполагат с период до 31 декември 1990 г., през който да увеличат гаранциите до нивата, предвидени в член 1, параграф 2. Държавите-членки, които се възползват от този избор трябва, до датата, посочена в параграф 1, да увеличат гаранциите с поне половината от разликата между гаранциите, които са в сила на 1 януари 1984 г. и сумите, определени в член 1, параграф 2.

4. Независимо от параграф 2:

а) Република Италия може да предвиди, превишението, определено в петата алинея на член 1, параграф 4 да бъде 1 000 ЕКЮ до 31 декември 1990 г.;

б) Република Гърция и Ирландия могат да предвидят:

- обезщетението от органа, посочен в член 1, параграф 4, за увреждане на имущество да бъде изключено до 31 декември 1992 г.,

- превишението, посочено в петата алинея на член 1, параграф 4 и превишението, посочено във втората алинея на член 2, параграф 2 да бъде 1 500 ЕКЮ до 31 декември 1995 г..

Член 6

1. Не по-късно от 31 декември 1989 г. Комисията представя на Съвета доклад за ситуацията в държавите-членки, ползващи се от преходните мерки, предвидени в член 5, параграф 3, буква а) и параграф 4, буква б) и, при необходимост, представя предложения за преразглеждане на тези мерки в светлината на развиващите се ситуации.

2. Не по-късно от 31 декември 1993 г. Комисията представя на Съвета доклад за напредъка по прилагането на настоящата директива и, при необходимост, представя предложения по-специално за коригиране на сумите, определени в член 1, параграф 2 и 4.

Член 7

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 30 декември 1983 година

За Съвета:

Председател

G. VARFIS